

Finansdepartementet
postmottak@fin.dep.no

Deres ref.
11/4256 MW

Vår ref.
11/01752 HBø

Oslo
06.01.2012

Høring - norske lovendringer for gjennomføring av nytt bankregelverk i EU (CRD IV)

EU-kommisjonen har lagt frem forslag til nytt bankregelverk i EU, også kalt CRD IV. CRD IV gjennomfører de internasjonale anbefalingene kalt Basel III fra Baselkomiteen for banktilsyn.

Norges Bank støtter i hovedsak Finanstilsynets forslag til lovendringer for gjennomføring av CRD IV og har følgende merknader.

Egenkapitalbevis

Ifølge CRD IV-forslaget skal egenkapitalbevis ta både den første delen og den største andelen av tap i en sparebank. Gjeldende EU-regelverk unntar sparebanker for dette kravet om dekning av tap. CRD IV-forslaget forutsetter derfor endringer i gjeldende bestemmelser om egenkapitalbevis. Finanstilsynet foreslår imidlertid å vente med å endre bestemmelsene om egenkapitalbevis, begrunnet med at den politiske behandlingen av forordningen i EU kan føre til at unntaket om dekning av tap videreføres. Uavhengig av om unntaket videreføres i EU, mener Norges Bank at finansieringsvirksomhetslovens regler for egenkapitalbevis bør endres. Norges Bank har tidligere påpekt at disse reglene er vanskelige å forstå for eksterne investorer og kan være til hinder for sparebanker¹ som har behov for å hente inn ny kapital.²

Konsolidering og kapitalkrav

Norges Bank støtter at det lages lovhjemmel for å kreve forholdsmessig konsolidering av en banks eierandel i foretak eid av samarbeidsgrupper, også for små eierandeler. Forholdsmessig konsolidering innebærer at banken innkonsoliderer sin andel av virksomheten. Samarbeidsavtalen knyttet til slike felleseide foretak kan gi en bank større innflytelse, og også risiko, enn eierandelen tilsier. Når samarbeidet omfatter felleseie av et OMF-kredittforetak, kan det være særlig behov for forholdsmessig konsolidering. Et OMF-kredittforetak er normalt langt tettere knyttet til bankens egen drift og risiko enn andre finansinvesteringer. Tilsvarende kan være tilfelle for felleseie av også andre typer foretak. Norges Bank legger til

¹ Problemet gjelder ikke aksjesparebanker.

² Se <http://www.norges-bank.no/no/om/publisert/brev-og-uttalelser/2009/brev-09-02-2009/>

grunn at den foreslåtte hjemmelen for forholdsmessig konsolidering i utgangspunktet bare får anvendelse for kapitaldekningskrav. Eventuell anvendelse på andre områder, for eksempel for store engasjementer og bankenes likviditetskrav, krever nærmere utredning.

Norges Bank støtter også at norske myndigheter opprettholder hjemmel til å kreve såkalt kapitaldekningsreserve (fullt fradrag for eierandel i annet foretak som ikke innkonsolideres). Konsolidering og kapitaldekning er et viktig og komplisert regelverk. Finanstilsynet bør ha mulighet til å kreve kapitaldekningsreserve, for eksempel dersom et bankkonsern utvikler seg forretningsmessig eller juridisk på en måte der risikoer ikke blir godt ivaretatt av reglene for konsolidering og kapitaldekning.

Makrotilsyn og Pilar 2

Ifølge CRD IV-forslaget får tilsynsmyndighetene utvidet adgang til å pålegge bankene skjønnsmessige tilleggskrav under Pilar 2. Slike tilleggskrav skal etter forslaget kunne gis for risiko en bank, eller en gruppe banker, påfører det finansielle systemet. Et viktig spørsmål er forholdet mellom tilleggskrav til bankers kapital under Pilar 2 og kapitalbufferkravene som innføres med CRD IV. I Finanstilsynets høringsnotat er dette spørsmålet nevnt, men ikke problematisert. Norges Bank mener at tilleggskrav under Pilar 2 må bygge på gjeldende og varslede krav til motsyklisk kapitalbuffer, samt at tilleggskravene ikke må motvirke bufferkravene. Norges Bank legger til grunn at bruk av virkemidler i makrotilsyn vil bli nærmere avklart, herunder hvilken rolle Pilar 2 vil ha. Det er viktig for å oppnå åpenhet og forutsigbarhet i myndighetenes utøvelse av makrotilsyn.

Systemviktige institusjoner og Pilar 2

CRD IV-forslaget har ingen eksplisitte bestemmelser om tilleggskrav for systemviktige institusjoner. G20-landene vedtok nylig slike krav for globalt systemviktige banker. Den største banken i det nordiske markedet, Nordea, står på den foreløpige listen over banker som skal underlegges disse kravene. I tillegg vedtok G20-landene å arbeide med å tilpasse det nye rammeverket også til banker som er systemviktige nasjonalt. Dette taler for å innføre en lovhjemmel til å fastsette tilleggskrav for systemviktige institusjoner, slik Finanstilsynet foreslår.

Det kan ta tid før EU utformer tilleggskrav for banker som er systemviktige nasjonalt. Men ifølge CRD IV-forslaget vil det allerede fra 2013 være mulig å gi banker tilleggskrav under Pilar 2 for den risikoen de påfører det finansielle systemet. Norske myndigheter bør benytte denne muligheten til å gi systemviktige banker tilleggskrav for risikoen de påfører det finansielle systemet, fortrinnsvis i samråd med myndighetene i de andre nordiske landene.

Konvertering og nedskrivning av instrumenter i tilleggskapitalen samt hybridinstrumenter i kjernekapitalen

Baselkomiteen for banktilsyn har vedtatt at instrumenter i bankers tilleggskapital samt hybridinstrumenter i kjernekapitalen skal kunne konverteres til aksjer eller skrives ned når myndighetene finner det nødvendig for å unngå at banken må avvikles ("at the point of non-viability"). CRD IV-forslaget inneholder ikke nærmere bestemmelser om dette kravet. Finanstilsynet antar at EU-kommisjonen vil foreslå nærmere vilkår i det kommende forslaget til direktiv for krisehåndtering. Finanstilsynet foreslår endringer i Banksikringsloven både for å sikre at konvertering eller nedskrivning kan skje tidlig nok til at avvikling kan unngås, og for å sikre at det er myndighetene, og ikke bankens generalforsamling, som skal treffe vedtak om konvertering eller nedskrivning.

Norges Bank støtter forslaget og mener det er behov for slike endringer i Banksikringsloven. Endringene kan bidra til at en kriserammet bank kan drive videre uten bruk av offentlige midler, mens instrumenter i bankens tilleggskapital og hybridinstrumenter i kjernekapitalen må ta tap. Det vil bidra til at kreditorene i større grad priser disse instrumentene i samsvar med risikoen en bank tar.

Norges Bank ønsker en rask gjennomføring av endringene Finanstilsynet foreslår i Banksikringsloven. Endringene bør utformes slik at de er i tråd med de mer omfattende endringene som ventes å komme med EU-direktivet om krisehåndtering. Norges Bank anser konvertering og nedskrivning av instrumenter i bankers tilleggskapital samt hybridinstrumenter i kjernekapitalen så vidt inngripende at de overordnede vilkårene fortrinnsvis bør lovfestes.

Med hilsen

Birger Vikøren

Arild J. Lund